

شوخی با مرگ

کرونا به موج چهارم رسیده اما هنوز شهروندان در مراسم سوگواری و جشن های عروسی شرکت می کنند

بارها و بارها تکرار می شوند. واژه هایی که سعی دارند اخطار لازم را به شهروندان بدهند برای در امان ماندن از کرونا. شهروندانی که با رفتارهای شان زنگ خطری را به صدا درآورده اند. اینکه دیگر تاب محدودیت ها ندارند و دوست دارند به زندگی گذشته شان برگردند. زنگ خطری که زمانی با آتش زدن ماسک ها در بعضی از کشورهای اروپایی به صدا در می آید؛ زمانی با تجمع های اعتراض آمیز در برخی کشورها. در کشوری مانند ایران هم مردم به عروسی ها و میهمانی های می روند و برای همدردی با بازماندگان در مراسم سوگواری ها شرکت می کنند. مشارکت هایی با بهانه همدردی هر چند ریشه دوانده در فرهنگ آری. انسان موجودی اجتماعی است. اجتماعی که در هر گوشه از این کره خاکی فرهنگی مختص به خود دارد. فرهنگی که در کشوری مانند ایران در میان شهروندان ریشه دوانده و بخشی از زندگی عادی شهروندان شده است. فرهنگ ها و آیین هایی که مراسم ها سال هاست به خصوص در شهرهای کوچک تر به حیات خود ادامه می دهند. سمیرا طاووسی بر این باور است شهروندان برای طرد نشدن در مراسم ها شرکت می کنند حتی به قیمت خطر کرونا. «فرد در عروسی یا مراسم سوگواری شرکت می کند تنها برای حفظ روابط اجتماعی اش.»

خانواده ها هم فامیل، دوست و آشنا دور هم جمع می شوند برای همدردی با بازماندگان. به باور این عضو هیات مدیره و دبیر انجمن روانشناسی اجتماعی ایران و اکشن های روانی و رفتاری چنین افرادی به ظاهر دست از جان شستن است. «این افراد تحت تأثیر مکانیسم های روانی - اجتماعی خاصی هستند.» مکانیسمی که به باور دلبر میزان خطرناک بودن حضور در یک مجلس عروسی یا عزا را در نظرشان بسیار کم برآورد می کند. برخی از این مکانیسم ها عبارتند از: مکانیسم های دفاع روانی مثل توجیه (دلیل شخصی، فرهنگی یا مذهبی پسندیده برای حضور داشتن). انکار مکانیسم دیگر است؛ انکار امکان ابتلا؛ من نمی گیرم. «وقتی برای شرکت در مراسمی دعوت می شوند، در تعارف و رودربایستی قرار می گیرند و توان نه گفتن ندارند.» یک سالی از کشورگشایی کووید-۱۹ می گذرد و شاید برای همین حفظ تاب آوری در قرنطینه خانگی و رعایت فاصله گذاری فیزیکی دشوار شده است. پژوهش هانشان می دهد بر خورداری از ارتباط خوب با دیگران مهم ترین مولفه موثر در احساس خوشبختی و شادکامی در تمام عمر انسان هاست. «انسان ها به ارتباط نیاز دارند و اگر این نیاز برآورده نشود، آسیب خواهند دید.»

اضطراب، افسردگی و فشار روانی

در عید نوروز سال پیش امکان دید و بازدید فراهم نشد. قرنطینه طولانی شد. امیدها برای از بین رفتن کرونا با شروع فصل گرما از دست رفت. با بیخبر گذشت و سرانجام واکنش در خارج از کشور مجوز گرفت و واکسیناسیون در آنجا شروع شد. زمستان خبر رسید که واکسیناسیون همگانی داخلی تا زمستان چهارصد انجام نخواهد شد. اعلام شد قبل از نوروز کادر درمان و در فروردین سالمندان واکسینه خواهند شد. اما وعده ها عملی نشد! حالا عده ای از مردم دچار بی اعتمادی شده اند و باید یک سال دیگر هم پروتکل ها را رعایت کنند. بخشی از جامعه که اگر وعده ها عملی نشود مدت زمان بیشتری هم باید تحمل کنند. جمعیتی که با بی اعتمادی تصمیم می گیرند. تا به برآورده کردن نیازها و تاز کردن دیدار هایشان؛ تا سال بعد چه کسی زنده و چه کسی مرده؟! «فراموش نکنیم مراسم هایی مثل عروسی و عزا و دورهمی ها مجالی برای ابراز و بیان هیجان های خوشایند و ناخوشایند هستند.» دلبر بر این باور است که انسان ها به طور طبیعی فضایی می خواهند تا هیجان های خود را تخلیه کنند. این روانشناس اجتماعی معتقد است اگر هیجان ها حبس شوند ابعاد وجودی انسان آسیب خواهد دید. «اضطراب، افسردگی، فشار روانی، ناکامی، زودرنجی و تحریک پذیری... پیامدهای مستقیم سرکوب احساس، عاطفه و هیجان هستند.»

همه گیری اختلال های روانی

شهروندان بیش از یک سال از ارتباط رودرروی بین فردی و صمیمانه ریزش کرده اند. رویه ای که قرار است حداقل یک سال دیگر هم به همین منوال ادامه پیدا کند. چنین شهروندانی در مقطعی از زمان تاب آوری خود را از دست خواهند داد. شهروندانی که ترس از مرگ ناشی از کرونا نمی تواند متوقف شان کند، چه رسد به خواهش و تمنا. شاید به همین دلیل حضور روانشناسان اجتماعی در ستاد مقابله با کرونا از ضروریاتی است که مورد توجه قرار نگرفته است. در واقع رفتار اجتماعی مردم در کنترل این پدیده نقش مهمی بازی می کند. به همین منظور لازم است از متخصصان همین امر کمک بگیریم. بر کسی پوشیده نیست ستاد مقابله با کرونا عملکرد مطلوبی نداشته چون هنوز بر رویکرد منسوخ تک عاملی بودن بیماری ها تأکید دارد. بی شک روزی کرونا به پایان می رسد. با وجود این بارها روانشناسان در مورد همه گیری پساکرونا هشدار داده اند. «همه گیری پساکرونا همه گیری اختلال های روانی است و ضرورت دارد تا علاج واقعه قبل از وقوع کرد.»

طرد نشدن از اجتماع

کرونا، قرنطینه، محدودیت ها، همه گیری، آمار مبتلایان و آمار فوتی ها. واژه های آشنایی که در بیش از یک سال گذشته روزانه

لیلا مهداد ابوی مرگ میان هیاهوی شادی میهمانان گم شده. جای دیگر، کمی آن طرف تر، مرگ زیر سایه لباس های تیره و چهره های محزون، چمبیره زده. بوی مرگ همه جا پیچیده. اما ناپدید میان هیاهو و حرکت و آمد و بساط جشن ها و دورهمی ها بریاست. قربانی های قدیمی در حاله ای از لباس های تیره و دسته گل های باشکوه راهی می شوند؛ زیر سایه قاتل نامرئی شهر. قاتلی که می چرخد برای انتخاب قربانی جدید. عروسی باشد یا عزا. دورهمی باشد یا کینج رستوران یا کافه ای در میانه شهر. سایه اش همه جا هست. شوم و بی سروصدا در کمین فرصتی برای نشستن بر نفسگاہ قربانی از همه جا بی خبر. کووید-۱۹ می نامندش با دو میلیون و هشتصد و هشتاد و شش قربانی.

عادی سازی و اقیبت های تلخ

کووید-۱۹ جولان می دهد و قربانی می گیرد. جشن های عروسی برپا می شوند. سیاه پوشان کووید-۱۹ مراسم برگزار می کنند. شهروندان گاهی به بهانه فضای باز شریک خوشی اطرافیان می شوند. زمانی هم همدردی با بازماندگان آنها را دور هم جمع می کند. پدیده ای که امید می رفت با سرکشی کووید-۱۹ برای پروسه ای به فراموشی سپرده شود. پدیده ای که به باور جامعه شناسان نمی توان قدرت تأثیرگذاری عرف و سنت های اجتماعی را در آن نادیده گرفت. همدردی در سوگ پدیده ای اجتماعی است که به باور مصطفی آب روشن در واکاوی اش قدرت تأثیرگذاری عرف و سنت های اجتماعی مشهود است. عرف و سنت های اجتماعی که آب روشن معتقد است در رفتار افراد وجود دارد و همچون ژن فرهنگی در ناخودآگاه اغلب شهروندان جا خوش کرده است. ژنی که در شرایط مقتضی افراد را متقاعد برای انجام کاری می کند. کووید-۱۹ همه گیر شده و جهان گشایی اش بر کسی دیگر پوشیده نیست. ترس، وحشت، درد ورنجی که با انتشار کرونا همه گیر شده و شهروندان دهکده جهانی را احاطه کرده است. آمارهای ابتلا و مرگ و میر روزانه اعلام می شوند تا رفتارهای احتیاطی قوت بیشتری بگیرند. هر چند آمارهای روزانه حالا با گذشت بیش از یک سال نوعی عادی سازی را به ذهن ها القا می کنند. «جوامعی که به این درجه از عادی سازی و اقیبت های تلخ برسند دیگر درک درستی از پیامدهای آن نخواهد داشت.» جوامعی که به باور این جامعه شناس دیگر اعتنایی به توصیه های ستاد کرونا و دیگر مسئولان نخواهد کرد.

بی خاصیت شدن آمارها

بیش از یک سال از همزیستی کووید-۱۹ با انسان های گذرد و با این شرایط عادی سازی از این دست نمود بیشتری پیدا می کند. عادی سازی که شاید اجرای واکسیناسیون سراسری بهترین گزینه برای آن باشد. در واقع به نظر می رسد با شروع پیک چهارم، عزم ملی در واکسیناسیون عمومی جایگزین متقاعد کردن مردم برای مشارکت نکردن در مناسبات و آیین هاست. «به شخصه معتقدم نافرمانی پزشکی در ذیل عادی سازی و اقیبت روز به روز بیشتر خواهد شد.» به باور این جامعه شناس مکانیسم ذهن انسان در شرایط سخت و طاقت فرسا به گونه ای است که آرام آرام خود را با وضعیت جدید سازگار می کند. «به نظر می رسد آرایه آمارهای مرگ و میر کرونا با هدف ترس و وحشت در شهروندان کارکرد اولیه اش را از دست داده است.»

واکنش مخالف شهروندان

شیوع کرونا یک بار دیگر بر باور قدیمی تک عاملی بودن بیماری ها خط بطلان کشید. همه گیری که بر الگوی چهار بعدی سلامت انسان تأکید کرد. اگرچه کرونا بیماری جسمی است اما سهم ابعاد روانی، اجتماعی و روحی در ابتلا یا پیشگیری از آن غیر قابل انکار است. کووید-۱۹ زندگی معمولی مردم را متحول کرد. و اقیبت امر این است قرنطینه ها طولانی شد. حمایت های لازم از کار و کسب های آسیب دیده به طور مطلوب انجام نشد. شایعات و حتی اخبار ضد و نقیض از مبادی رسمی درباره این بیماری منتشر شد. رویه ای که تا به امروز هم ادامه دارد. به طوری که وعده های واکسیناسیون و ساخت واکسن داخلی هنوز هم در حاله ای از ابهام قرار دارد. مسأله ای که منجر به ایجاد بی اعتمادی در مردم نسبت به سخنان و توصیه های مسئولان شده است. به باور مجتبی دلبر هیچ کسی محدود شدن را دوست ندارد. مانند در خانه اگر اجباری و طولانی باشد شبیه به ماندن در زندان است. شرایطی که وقتی مسئولان اعلام می کنند در خانه بمانید دچار حالتی می شوند که روانشناسان اجتماعی آن را واکنش روانی یا واکنش مخالف می نامند. «واکنش مخالف به زبان ساده یعنی گرایش به مخالفت با محتوای پیامی که آزادی فرد را محدود می کند.»

انسان و نیاز به ارتباط

شهرها رنگ های قرمز و نارنجی گرفته اند. زدها هم میل به نارنجی و قرمز شدن کرده اند اما هنوز هم بوق کارناوال های عروسی در خیابان ها به گوش می رسند. با سیاه پوش شدن

۸۰ هزار پرستار درگیر کرونا شده اند

رئیس کل سازمان نظام پرستاری گفت: مسافرت ۱۵ هزار بیمار مبتلا به ویروس کرونا در ایام نوروز به افزایش بار کاری پرستاران دامن زد

شهروندا محمد میرزابیگی با گلایه از گردش آزادانه ۱۵ هزار بیمار مبتلا به ویروس کرونا در تعطیلات عید امسال افزود: «در این ایام ۱۵ هزار بیمار کرونایی که تشخیص قطعی داده شده بودند، به راحتی و آزادانه در سطح کشور راه افتادند، به سفر رفتند و بار کاری پرستاران و مدافعان سلامت را به شدت بالا بردند.»

او گفت: «۱۴۰ هزار پرستار در کشور مشغول خدمت به بیماران کرونایی هستند. این جمعیت بزرگ بیش از ۱۴ ماه است که شبانه روز برای نجات جان بیماران زحمت می کشند و از جانشان مایه گذاشته اند، اغلب دو هفته کامل از خانواده منفک می شوند، بیش از ۸۰ هزار نفر آنها به کرونا مبتلا شدند و ۱۱۰ نفر آنها در این راه شهید شدند و جانشان را فدا کردند.»

رئیس کل سازمان نظام پرستاری افزود: «در چنین شرایطی آیا روا بود عده ای از مبتلایان قطعی به کرونا آزادانه به مسافرت بروند. با دامن زدن به چرخه گردش ویروس موارد ابتلا و بستری را بالا ببرند و فشار کاری پرستارانی را که زیر بار مسئولیت فرسوده شده اند، بیشتر کنند.»

او افزود: «به عنوان نماینده جامعه پرستاری به خاطر این مسأله به وزیر بهداشت، وزیر ارتباطات، وزیر کشور و رئیس سازمان گردشگری معترض هستیم، آنان باید پاسخگوی پرستاران باشند، چرا با وجود اینکه سیستم های کنترلی از طریق تلفن های همراه و پیامک و اعلام اخطار امکان پذیر بود، در این خصوص کوتاهی شد.»

میرزابیگی گفت: «بی توجهی به گسترش کرونا در کشور با مسافرت ها در شرایطی رخ داد که در کشور به شدت با کمبود پرستار مواجه هستیم. بر اساس استانداردهای جهانی به ازای هر هزار نفر جمعیت حداقل به چهار پرستار نیاز است که این رقم در کشور ما زیر یک نفر و حدود ۹ دهم است.»

او افزود: «علاوه بر این کمبود، در ۱۴ ماه گذشته حدود ۸۰ هزار پرستار به کرونا مبتلا شده اند و بالغ بر ۸ هزار نفر نیز به دلایل مختلفی اعم از بستری، قرنطینه و مسائل مربوط به آن از خدمت منفک شده اند.»

میرزابیگی همچنین از روند توزیع واکسن کرونا در کشور انتقاد کرد و گفت: «واکسن کرونا در کشور کم است، ما هم قبول داریم ولی همین میزان کم باید عادلانه توزیع شود، دلیلی ندارد وزارت بهداشت ۴۵ هزار واکسن را از حدود ۱۰۰ هزار واکسن به یک سازمان به نام نظام پزشکی بدهد، در حالی که پرستاران در بخش هوم کر (مراقبت در منزل) در حال فدا شدن هستند.» رئیس کل سازمان نظام پرستاری اظهار داشت: «این موضوع و بی عدالتی در واکسیناسیون در دست بررسی است و امیدواریم مسئولان وزارت بهداشت در روزهای آینده این روند را اصلاح کنند.»

کارگران پسماند پزشکی واکسینه

می شوند

فاز اول واکسیناسیون کارگران بخش پسماند پزشکی

سازمان مدیریت پسماند شهرداری تهران از شنبه ۲۱ فروردین آغاز می شود

شهروندا دو بیست دوز واکسن برای واکسیناسیون کارگران پسماند پزشکی سازمان مدیریت پسماند شهرداری تهران. به گفته مدیرعامل سازمان مدیریت پسماند شهرداری تهران، سازمان مدیریت پسماند، پزشک مقیم دارد و با نظارت وزارت بهداشت و رعایت پروتکل ها در فاز اول دو بیست دوز واکسن به کارگران مدیریت پسماند پزشکی تزریق می شود. صدالدین علیپور ادامه می دهد: «در فازهای بعدی برای سایر پاکبانان و کارگران مجتمع پردازش آرادکوه و بخش انتقال پسماند این اتفاق خواهد افتاد.»

به باور علیپور همه پرسنلی که با پسماند عادی مرتبط اند نیز در برنامه واکسیناسیون قرار دارند و اگر سرعت عمل تحویل واکسن ها بیشتر شود و فرآیند اداری آن طولانی نشود، تمامی این افراد به زودی واکسینه می شوند. «سازمان پسماند همکاری ها را انجام داده که مناطق فهرست هفده هزار کارگری که در حوزه رفت و روب مشغول فعالیت هستند را به وزارت بهداشت اعلام کنند تا تخصیص واکسن برای آنها اتفاق بیفتد.» علیپور با اشاره به اینکه در سازمان مدیریت پسماند بخش ویژه ای به نام مدیریت پسماندهای پزشکی داریم که هیچ منطقه ای متولی آن نیست و موضوع به خود سازمان برمی گردد، می گوید: «این بخش حدود دو بیست نفر کارگزار شامل می شود که در جمع آوری، انتقال و دفن مستقیما با پسماند پزشکی مرتبط هستند. البته کارگران حوزه پسماندهای عادی سازمان مدیریت پسماند در اولویت دوم هستند که مجموع این افراد و بخش پسماند پزشکی به حدود هزار و ۶۵۰ نفر می رسد.»